ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ ΜΙΣΘΩΤΟΙ : ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Κυριάκου Δημ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

1. Στη νομοθεσία δεν υφίσταται διάταξη που να υποχρεώνει του μισθωτούς να παύσουν να εργάζονται, όταν συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για να λάβουν σύνταξη γήρατος. Δεδομένου δε του ότι, με τη συνταξιοδότηση του μισθωτού **δεν επέρχεται αυτοδικαίως η λύση της εργασιακής σχέσης, μεταξύ αυτού και του εργοδότη,** προβλέπεται στο νόμο η περίπτωση της οικειοθελούς αποχώρησης του μισθωτού από την εργασία του ή της απόλυσής του, έναντι καταβολής μειωμένης αποζημιώσεως, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

2. Η νομολογία των δικαστηρίων, έχει δεχθεί παγίως ότι η υποβολή από τον εργαζόμενο αίτησης για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος στον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό, δεν υποδηλώνει σιωπηρή καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως από μέρους του (παραίτησή του), ούτε και θεωρείται ως οικειοθελής αποχώρησή του από την εργασία του, εφόσον βεβαίως εξακολουθεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στον εργοδότη.

3. Οι **ιδιωτικοί υπάλληλοι μόνον** (δηλαδή όχι οι εργατοτεχνίτες) οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού για την χορήγηση σύνταξη γήρατος, δικαιούνται **είτε** να αποχωρήσουν από την εργασία τους **είτε** να απομακρυνθούν από αυτή από τον εργοδότη τους, όταν συμπληρώσουν τις προϋποθέσεις για να λάβουν **πλήρη σύνταξη γήρατος** από τον ανωτέρω ασφαλιστικό οργανισμό (το ΙΚΑ κ.ο.κ.). Στην περίπτωση αυτή δικαιούνται να λάβουν από τον εργοδότη τους **μειωμένη** αποζημίωση, υπό τις ακόλουθες διακρίσεις **:**

(α) όσοι είναι ασφαλισμένοι και σε Επικουρικό Ταμείο δικαιούνται να λάβουν **ποσοστό 40% της αποζημίωσης** που προβλέπεται από το ν. 2121/1920 για την περίπτωση απόλυσής τους χωρίς προειδοποίηση και

(β) όσοι δεν είναι επικουρικώς ασφαλισμένοι, δικαιούνται να λάβουν **ποσοστό 50%** της αποζημίωσης αυτής.

3.1. Επομένως, για τη θεμελίωση του ως άνω δικαιώματος αποζημιώσεως του μισθωτού, απαιτείται να συντρέξουν σωρευτικώς, οι ακόλουθες προϋποθέσεις **:** ο

μισθωτός **(α)** να είναι υπάλληλος (δηλαδή όχι εργατοτεχνίτης), **(β)** να είναι ασφαλισμένος στον κλάδο σύνταξης οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού και **(γ)** να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση πλήρους συντάξεως γήρατος πριν από την αποχώρηση από την εργασία ή την απόλυσή του.

3.2. Σήμερα, ως «επικουρικώς ασφαλισμένοι» θεωρούνται κατά το νόμο οι μισθωτοί που έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για τη λήψη επικουρικής σύνταξης, κατά την ημέρα λύσης της εργασιακής σχέσης κι όχι απλώς όσοι υπάγονται στην επικουρική ασφάλιση, (όπως δέχονταν προηγουμένως η νομολογία).

3.3. Διευκρινίζεται ότι η ανωτέρω μείωση της αποζημίωσης απολύσεως αναφέρεται στο σύνολο της αποζημίωσης κι όχι στον καθένα από τους μηνιαίους μισθούς από τους οποίους αποτελείται αυτή[1].

4. Για την εφαρμογή των ανωτέρω, είναι απαραίτητο οι προϋποθέσεις για την χορήγηση πλήρους σύνταξης γήρατος, πρέπει να υπάρχουν οπωσδήποτε κατά τον **χρόνο της αποχώρησης του μισθωτού** από την εργασία του ή **της απόλυσής του** από τον εργοδότη του. Νοείται βεβαίως, ότι (στην τελευταία περίπτωση) ο εργοδότης οφείλει να τηρήσει τις διατυπώσεις της απόλυσης του μισθωτού, δηλαδή να του κοινοποιήσει έγγραφη καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως που τους συνδέει, να του καταβάλει την ανωτέρω μειωμένη αποζημίωση και να αναγγείλει την γενομένη απόλυση στον ΟΑΕΔ.

5. Επισημαίνονται τα κατωτέρω **:**

(α) οι ανωτέρω ρυθμίσεις έχουν εφαρμογή κατά κανόνα στις **συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου**΄ πλην όμως εφαρμόζονται κατ' εξαίρεση **και στις συμβάσεις ορισμένου χρόνου**, όταν οι μισθωτοί αποχωρούν από την εργασία τους ή απολύονται πριν από τη λήξη του χρόνου αυτού, προκειμένου να λάβουν πλήρη σύνταξη γήρατος,

(β) τυχόν ευνοϊκότεροι για τον μισθωτό όροι, που περιέχονται σε άλλες διατάξεις νόμου ή σε συλλογικές συμβάσεις εργασίας, Κανονισμούς Εργασίας ή ατομικές συμβάσεις εργασίας, **κατισχύουν** των ανωτέρω ρυθμίσεων. Επομένως, ο μισθωτός δικαιούται να λάβει την ευνοϊκότερη γι' αυτόν αποζημίωση,

(γ) εφόσον ο νόμος απαιτεί οι μισθωτοί να υπάγονται στο ΙΚΑ ή σε άλλον ασφαλιστικό οργανισμό, συνάγεται ότι **δεν** εφαρμόζονται τα ανωτέρω για όσους μισθωτούς δεν καλύπτονται από τον κλάδο σύνταξης από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό,

---

[1] **ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ :** Υπάλληλος με προϋπηρεσία 24 χρόνια, δικαιούται να λάβει ως αποζημίωση 20 μισθούς. Η μειωμένη (κατά ποσοστό 40%) αποζημίωση θα αποτελείται από οκτώ (8) μισθούς, (δηλαδή 20x40%=8), από τους οποίους οι έξι (6) θα καταβληθούν συγχρόνως με την απόλυση ή την αποχώρηση, οι δε υπόλοιποι μετά από τρεις μήνες.

(δ) ο τρόπος λύσης της σχέσης εργασίας **δεν** ασκεί έννομη επιρροή. Δηλαδή, μπορεί να είναι οικειοθελής αποχώρηση (παραίτηση) του μισθωτού ή απόλυσή του από τον εργοδότη,

(ε) δεν είναι υποχρεωτική για τον εργοδότη η απόλυση του μισθωτού από την εργασία ή αποχώρησή του από αυτήν, μόλις ο τελευταίος συμπληρώσει τις προϋποθέσεις για να λάβει πλήρη σύνταξη γήρατος. Κατ' ακολουθίαν, δικαιούται ο εργοδότης να τον διατηρήσει στην εργασία του για όσο χρονικό διάστημα έχει ανάγκη από τις υπηρεσίες του ή μέχρις ότου αποκτήσει την οικονομική ευχέρεια να του καταβάλει την αποζημίωσή του,

(στ) ο μισθωτός δικαιούται προτιμήσει, αντί να συνεχίσει την εργασία του, να αποχωρήσει από αυτήν, προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί και να λάβει συγχρόνως την ανωτέρω αποζημίωση απολύσεως και

(ζ) οι μισθωτοί γενικώς (υπάλληλοι και εργατοτεχνίτες) που συνδέονται με τον εργοδότη τους με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, έχουν συμπληρώσει δέκα πέντε (15) χρόνια υπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη ή το όριο ηλικίας που προβλέπει ο οικείος ασφαλιστικός οργανισμός και δεν υπάρχει ως όριο συνταξιοδότησης το 65^{ο} έτος της ηλικίας τους, μπορούν να αποχωρήσουν από την εργασία τους με τη συγκατάθεση του εργοδότη τους, οπότε δικαιούνται να λάβουν ποσοστό 50% της αποζημιώσεως του ν. 2112/1920 (επί υπαλλήλων) ή του β.δ. 16/1920 (επί εργατοτεχνιτών).

Πρόκειται για λύση της εργασιακής συμβάσεως κοινή συναινέσει. Πάντως, στην ως άνω περίπτωση, η συγκατάθεση του εργοδότη για την αποχώρηση του μισθωτού από την εργασία, (που αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να λάβει μειωμένη σύνταξη), πρέπει να χορηγηθεί **πριν** από την αποχώρηση του μισθωτού και είναι άτυπη, (δηλαδή μπορεί να είναι έγγραφη, προφορική, ρητή ή σιωπηρή, αρκεί – στην τελευταία περίπτωση – να είναι σαφής και αναμφίβολη). Τυχόν άρνηση του εργοδότη να συναινέσει στην αποχώρηση του μισθωτού από την εργασία του, υπόκειται στους περιορισμούς του άρθρου 281 ΑΚ, δηλαδή ερευνάται εάν η άρνηση αυτή συνιστά κατάχρηση δικαιώματος.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα, ότι η συμπλήρωση από τον εργαζόμενο δικαιώματος πλήρους σύνταξης γήρατος από τον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό, **δεν αποτελεί** προϋπόθεση για την εφαρμογή των ως άνω,

(η) προκειμένου για μισθωτούς, οι οποίοι είναι ασφαλισμένοι σε άλλον πλην του ΙΚΑ ασφαλιστικό οργανισμό, αυτοί πρέπει να έχουν τις προϋποθέσεις για να λάβουν πλήρη σύνταξη γήρατος στον οργανισμό που είναι ασφαλισμένοι, έστω κι αν οι προϋποθέσεις αυτές είναι ευνοϊκότερες από τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που προβλέπονται για τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ. Δηλαδή, λ.χ. λαμβάνεται υπόψιν το όριο ηλικίας που προβλέπει για

την συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ο ασφαλιστικός οργανισμός του μισθωτού, έστω κι αν το όριο αυτό είναι μικρότερο από το προβλεπόμενο αντίστοιχα για τη χορήγηση πλήρους σύνταξης από το ΙΚΑ.

Σε περίπτωση όμως, κατά την οποία οι προϋποθέσεις του ασφαλιστικού οργανισμού του είναι δυσμενέστερες εκείνων του ΙΚΑ, τότε ισχύουν οι προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία περί ΙΚΑ.

6. Οι διαληφθείσες ρυθμίσεις δεν έχουν εξ ορισμού εφαρμογή **:**

6.1. Στους ιδιωτικούς υπαλλήλους, που έχουν την ιδιότητα του εφέδρου πολεμιστή,

6.2. Στους εργαζόμενους που είναι ήδη συνταξιούχοι. Δηλαδή, ο μισθωτός που είναι ήδη συνταξιούχος με πλήρη σύνταξη γήρατος όταν προσελήφθη σε νέα σχέση εργασίας, όταν αποχωρήσει οικειοθελώς από την εργασία του ή απολυθεί, δεν δικαιούται να λάβει την ανωτέρω (μειωμένη) αποζημίωση, διότ έχει *ήδη κάνει χρήση των διατάξεων που αναφέρονται σε αυτή,*

*6.*3. Στους μισθωτούς, οι οποίοι συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις του νόμου για τη λήψη **μειωμένης σύνταξης** γήρατος (ή αναπηρίας) από τον φορέα της κύριας ασφάλισής τους και κατά συνέπεια, εάν μεν απολυθούν από τον εργοδότη τους δικαιούνται να λάβουν πλήρη αποζημίωση απόλυσης, εάν δε αποχωρήσουν οικειοθελώς δεν δικαιούνται να λάβουν αποζημίωση

*6.*4. Στους μισθωτούς, των οποίων η εργασιακή σύμβαση **λύεται αυτοδικαίως** είτε με την παρέλευση του χρόνου που ορίζεται σε αυτή (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου) είτε από το νόμο ή τον κανονισμό της επιχείρησης ή λόγω θανάτου του

και

6.5. Στους μισθωτούς που έχουν την ιδιότητα του συνδικαλιστικού στελέχους των εργατικών οργανώσεων.

Αθήνα, 24 Σεπτεμβρίου 2008